זון אויפגאנג — 4.18.
זון אונטערגאנג — 8.39.

די איינציקע אידישע
צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאָג

אידישע וואַרט
THE ISRAELITE PRESS

וועטער:
אממייסטן קלאר און וואַרים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דינסטאג כא׳ סיון, תר״ץ.
דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג
Published daily except Saturday and Sunday.
Vol. 20, No. 120. Winnipeg, Tues. June 17, 1930.

דריי אראבער הינגעריכטעט אין עכו

אומרואיקע שטימונג אין ארץ-ישראל ערב דער הינריכטונג פון פאראורטיילטע אראבער

ירושלים, יוני 16 (איטא).— אזוי ווי די האפענונג פון דער אראבישער עקזעקוטיווע אויף דער באנאדיקונג פון די דריי פאראורטיילטע צום טויט אראבער, וואס דארפן הינגעריכטעט ווערן מארגן, ווערט אלץ שוואכער, הויבט אין לאנד אן הערשן אן אנגעשטריינגטע שטימונג. עס ווערן געגעבן אנצוהערענישן וועגן פראטעסט דעמאנסטראציעס נאך דער הינריכטונג, וואס קאנען פירן צו אומארדענונגען.

א גאנצן טאג טראגן זיך דא ארום פארשיידענע באאמרואיקנדיקע קלאנגען. אויסער דער ניט באגרינדעטער געשיכטע, אז באנאדיקונג פאר די פאראורטיילטע איז ארויסגעגעבן געווארן, אדער אז נאר מאן בענטעוויטש באטראכט די פראגע פון באנאדיקונג, דערציילט מען, אז פראמיינענטע בריטישע באאמטע האבן געקראגן דראהונגס בריוו, אז אויב די הינריכטונג וועט פארקומען, וועלן פאר די דריי אראבער דערמאנדעט ווערן דריי בריטישערס אין דרי אלע קלאנגען שאפן אן אומרואיקע שטימונג אין די אידישע קוואַרטאלן.

ירושלים, יוני 16 (איטא).— די אראבישע עקזעקוטיווע האט היינט צוריקגעקרופן דעם אל-פאלעסטינער סטרייק, און בלויז אין יפו זעצן די נאציאנאליסטן פאר דעם סטרייק היינט אן מארגן.

עס טראגן זיך ארום פארשיידענע קלאנגען וועגן דער באנאדיקונג פון די דריי אראבער. אן ענגלישע פרוי וואס וואוינט אין פאלעסטינע, מיט נייטאן, וועלכע סימפאטיזירט מיט די אראבער, דערציילט מען, האט אינפארמירט די מיליע פון אן אראבער פאראורטיילט צום טויט פאר׳ן פאגראם אין צפת, אז דער היי־קאמישאנער האט אים באנאדיקט. פון דער אנדער זייט ווערט אבער באריכטעט, אז דער קאלאניאלער אפיס האט געראטן דעם קעניג ניט צו באנאדיקן די פאראורטיילטע אראבער.

פרעמיער קינג עפנט קאמפיין מיט א רעדע אין ברענטפארד, פארשפרייט דורך ראדיא איבערן גאנצן לאנד

ברענטפארד, אנט., יוני 17. — אין א גלענצענדער רעדע וואס האט געדויערט צוויי שעה, האט פרעמיער קינג נעכטן דא געעפנט זיין קאמפיין. די רעדע איז פארשפרייט געווארן דורך א ראדיא־קייט איבער׳ן גאנצן לאנד.

דער פרעמיער האט אנגעצייכנט דריי וויכטיקסטע פראגעס וואס שטייען אין קאן: דער רעקארד פון דער רעגירונג, דער בודזשעט און די אימפעריאלע עקאנאמישע קאנפערענץ. — פראגעס, אויף וועלכע דאס לאנד ווערט איצט גערופן צו געבן אן ענטפער.

מר. קינג האט זיך באזונדערס אפגעשטעלט אויף מר. בענעטס אויסדרוק, אז ער וואלט "דורכגעריסן פאר קאנאדע א וועג צום האנדל". ער האט געזאגט, אז האנדל קאן מען מיט גוואלד ניט געשען, נאר איז א רעזולטאט פון צוטרוי, פריינט־שאפט און קעגנזייטיקע אינטערעסן. האנדל איז ניט מלחמה, נאר מיטארבע־טערשאפט. דער אונטערשייד צווישן די ליבעראלן און קאנסערוואטיוון איז, האט ער געזאגט, וואס די ליבעראלן זוכן צו קרינן דעם האנדל דורך גוטן ווילן און צו־טרוי, און די קאנסערוואטיוון — דורך אנטאגאניזירן דעם צווייטן צד.

די קאנסערוואטיוון, האט ער ווייטער געזאגט, האבן באקעמפט קאנאדעס זעלבסט־שטענדיקייט סטאטוס. ווי זשע וועלן זיי איצט קאנען גיין צו דער אימפעריאלער עקאנאמישער קאנפערענץ קומענדיקן הארבסט און האנדלען פאר קאנאדע ווי פאר א זעלבסטשטענדיקן מיטגליד פון דער אימפעריע?

דער פרעמיער האט, ריידנדיק וועגן דעם רעקארד פון דער רעגירונג, אנגעוויזן אויף אירע דערגרייכונגען פאר די 8½ יאר איז דאס לאנד ארויס פון איר שווער דער עקאנאמישער לאגע און האט דער־גרייכט אן הויכע שטופע פון אנטוויקלונג; די נאציאנאלע חובות פון די שטייערן זיינען פארקלענערט געווארן; רעגירונגס דעפיציטן זיינען פארוואנדלט געווארן אין סורפלוסעס; דער הכנסה שטייער און דער פארקויף שטייער זיינען פארקלענערט געווארן, און דער לעצטער דארף באלד אויב אנגענומען געווארן. ווי פרעמיער אויף די רייך רעגירונג צו באשיצן די קאנסטיטוציאנעלע רעכט פון די טורינגישע אידן

(::)

נייע אומרוען ברעכן אויס אין אינדיע

קאלקוטא, אינדיע, יוני 17. — טעראָ־ריזם. א רעוולטאט פון רעליגיעזע שטרייטיקייטן איז ווידער אויסגעבראָכן אין דאקא, 155 מייל פון דאנען, און הונדער־טער מענשן אנטלויפן פון דער שטאט.

אין באמבעי האט א המון דורכגעפירט א דעמאנסטראציע פאר א אייראָפּייאר שער קראָם, און 10 פונ׳ם המון זיינען פארוואונדעט געווארן אין צוזאמענשטויס מיט דער פאָליציי. דאס א. דאנינג, אין ערשטע גרויסע דעמאנסטראציע זינט לאָרד אירווין האט דורכגעפירט נייעם געזעץ וואס פארבאט פיקעטן.

(::)

אידישע פארשטייער פון טורינגיע פראָטעסטירן קעגן אנטיסעמיטיזם

בערלין, יוני 17 (איטא). — אן אימ־פאָזאנטע דעמאָנסטראציע פון פארשטיי־ער פון אלע טורינגישע אידן איז געבטן דורכגעפירט געווארן אין אייזענאך. ברונא ווייל, אוטאר פון דער דריפיפס דראמע, איז געווען דער הויפט רעדנער. די דעלע־גאטן פון אלע טיילן פון טורינגיע האבן פארדאמט דעם אנטיסעמיטישן רעזולט פון מיניסטער פריק. א רעזאלוציע איז אנגענומען געווארן, וואס פרעמיר אויף די רייך רעגירונג צו באשיצן די קאנסטי־טוציאנעלע רעכט פון די טורינגישע אידן

(::)

ארום $900 געשאפן דא פאר אידישע שולן אין פוילן

דער סעקרעטער פון דעם ווניפעגער הילפס קאמיטעט פאר די אידישע שולן אין פוילן בעט אונז צו מעלדן פאר דער היגער עפנטלאכקייט, אז ער האט באַ־קומען פון דעם הויפט־אפיס פון דעם הילפס קאמיטעט אין ניו־יארק קבלות אויף דער סומע פון $818.79.

דער קאמיטעט וועט אין די נאָענט־סטע טעג אפשיקן די לעצטע סומע פון איבער פופציק דאלאר.

דער הילפס קאמיטעט פאר די צי׳שא שולן איז דא אנגעפירט געווארן פון א ספעציעלן קאמיטעט צוזאמענגעשטעלט פון פארשטייער פון אנגעשלאסענע אר־גאניזאציעס. דער ערשטער רוף צו אר־גאניזירן אזא הילפס קאמיטעט איז ארויסגעשיקט געווארן פון ווניפעגער ליג־קע פועליציון.

עס איז אויך איבערגעגעבן געווארן א בריוו פון אויספיר. ביזוא פון ״צישא״ אין פוילן, אין וועלכן עס ווערט אויס־גערעכנט א הארציקער דאנק צו די באַ־טרעפנדיקע ווניפעגער ארגאניזאציעס פאר זייער אויפנאמע צו נ. בוקסבוים און פאר זייער וואריטן אפפרוף.

"באב" ראָדזשערס ווידער נאָמינירט פון קאָנסערוואטיוון פון סאוט ווניפעג

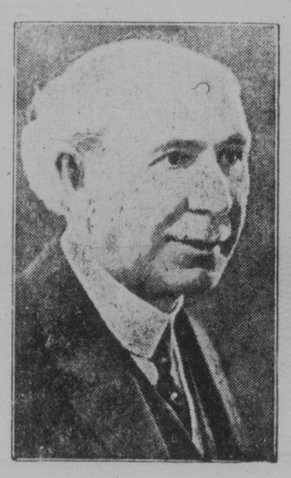

ראבערט ראָדזשערס

אויף איינער פון אפשר די גרעסטע נאָ־מינאציאָנס קאָנווענשאָנס אין קאָנאדע, אין דער אנוועזנהייט פון 3.500 פערזאָן, אין אמפיטעאטער רינק, לעצטן אוונט, איז האנ. ראבערט ("באב") ראָדזשערס, געווועזענער מיניסטער פון דער קאָנסער־וואטיווער רעגירונג, ווידער נאָמינירט גע־ווארן קאָנדידאט פון דער קאָנסערוואטי־ווער פארטיי פאר סאוט ווניפעגער וואל־קרייז.

א שארפער קאמף צווישן אים און סענפארד עוואנס פאר דער נאָמינאציע איז דערווארט געווארן, און דער ריזיקער עולם האט מיט שפאנונג געווארט אויף דעם קאמף. עס זיינען אויף דערווארטעט געווארן אנדערע קאנדידאטן פאר דער נאָמינאציע. יענע האבן זיך אבער צוריק־געצוגען, און די צוויי הויפט קאנדידאטן זיינען פארבליבן אין פעלד.

נאָך די דערעס פון ביידע קאנדידאטן און זייערע שטיצער, איז די אפשטימונג געגומען געווארן. 3.000 מענשן האבן זיך אין איר באטייליקט, און, נאכדעם ווי די צעטלאך זיינען איבערגעגעיילט געווארן, האט דער פארזיצער אנאנסירט, אז מר. ראָדזשערס איז דערוויילט געווארן מיט א מערהייט. מר. עוואנס איז דאן אויף אויף דער פלאטפארמע און האט פארגעשלאגן, אז די נאָמינאציע זאָל געמאכט ווערן אן איינשטימיקע. וואס איז גלייך דורכגע־פירט געווארן.

"באב" ראָדזשערס ווידער נאָמינירט פון קאָנסערוואטיוון פון סאוט ווניפעג

פארזאמלונג פאר ווי־דערדערוויילונג פון א. א. היפס מארגן אוונט

דער צייטווייליקער אידישער קאמי־טעט פאר דער ווידערדערוויילונג פון א. א. היפס, אין די קומענדיקע פעדעראלע וואלן, וואס וועלן פארקומען דעם 28טן יולי פארראופן א פארזאמלונג אויף מאר־גען, מיטוואך, דעם 18טן יוני, 8 אויר־גער אין אוונט, אין יאנג מענס היבר־אסאסיאיישאן זאל, 980½ מיין סטריט.

דער צוועק פון דער פארזאמלונג איז אויסצודערוויילן א פאסנדן קאמפיין קא־מיטעט וועלכער זאָל אָנפירן מיט דער ארבעט פאר דער ווידערדערוויילונג פון א. א. היפס צום פארלאמענט אין אטא־וואַ.

אלע פאראינטערעסירטע אין זיין ווי־דערדערוויילונג זיינען געבעטן צו קומען, גוטע רעדנער וועלן אדרעסירן די פאר־זאמלונג.

דרעמיער אידישער פינאנץ מינים־טער פון פראנקרייך שטארבט אין אָרימקייט און פארגעסנהייט

פאריז, יוני 17. — לוסיען קלאָץ, גע־וועזענער פראנצויזישער פינאנצמינים־טער אין דער צייט פון דער מלחמה און איינער פון די אונטערשרייבער פונ׳ם ווערסאלער אפמאך, איז דא געשטארבן אין עלטער פון 62 יאר, א. אָרימקייט און אין פארגעסנהייט.

דער טויט איז געקומען פלוצלונג, ווען קלאָץ האט זיך ראזירט ביי זיין־באר־בער, וועלכן ער האט געהאט די געוויינ־הייט צו רופן צו זיך אהיים אפילו איצט, אין זיין אָרימקייט. אָרום אים איז אויסער זיין באַרבער געווען בלויז זיין פערזענלאַ־כער באדינער, וואס איז געווען מיט אים פאר׳ן אנפאנג פון דער לעצטער צרות. דאס נאָך זיין ווייב זיך מיט אים עשיידט, און ער איז אויסגעשלאָסן געווארן פונ׳ם אר־וואקאטן פארבאנד, אזוי אז ער האט מער ניט געקאנט פראקטיצירן זיין פראָ־פעסיע. אזוי איז געשטארבן איינער פון די שטארקסטע פינגור אינ׳ם פראנצויז־זישן פאָליטישן לעבן פאר א פאר צענד־ליק יאר, א דיסקרעדיטירטער און פאר־געסענער.

נעווזענער אידישער פינאנץ מינים־טער פון פראנקרייך שטארבט אין אָרימקייט און פארגעסנהייט

פאר די לעצטע 20 יאר און האט אים ניט פארגאָלן אין זיין נויט.

אין 1928 האט קלאָץ שווער פארלאָ־רען אויף דער בערזע, און האט געלייטן פון א צוזאמענברוך. באלד אין קענ־אים פארפירט געווארן א פראָצעס פאר ארויסגעבן שלעכטע טשעקס, און ער איז פארארטייילט געווארן צו צוויי יאר גע־פענגניש אין 50 פראנק שטראָף. דער אורטייל איז אבער סוספענדירט געווא־רען.

צו אלע זיינע צרות האט נאָך זיין ווייב זיך מיט אים עשיידט, און ער איז אויסגעשלאָסן געווארן פונ׳ם אר־וואקאטן פארבאנד, אזוי אז ער האט מער ניט געקאנט פראקטיצירן זיין פראָ־פעסיע. אזוי איז געשטארבן איינער פון די שטארקסטע פיגורן אינ׳ם פראנצויז־זישן פאָליטישן לעבן פאר א פאר צענד־ליק יאר, א דיסקרעדיטירטער און פאר־געסענער.

פארזאמלונג פאר ווי־דערדערוויילונג פון א. א. היפס מארגן אוונט

דער צייטווייליקער אידישער קאמי־טעט פאר דער ווידערדערוויילונג פון א. א. היפס, אין די קומענדיקע פעדעראלע וואלן, וואס וועלן פארקומען דעם 28טן יולי פארראופן א פארזאמלונג אויף מאר־גען, מיטוואך, דעם 18טן יוני, 8 אויר־גער אין אוונט, אין יאנג מענס היבר־אסאסיאיישאן זאל, 980½ מיין סטריט.

דער צוועק פון דער פארזאמלונג איז אויסצודערוויילן א פאסנדן קאמפיין קא־מיטעט וועלכער זאָל אָנפירן מיט דער ארבעט פאר דער ווידערדערוויילונג פון א. א. היפס צום פארלאמענט אין אטא־וואַ.

אלע פאראינטערעסירטע אין זיין ווי־דערדערוויילונג זיינען געבעטן צו קומען, גוטע רעדנער וועלן אדרעסירן די פאר־זאמלונג.

דריי אראבער הינגעריכטעט אין עכו

ירושלים, יוני 17 (איטא).— די דריי אראבער פאראורטיילט צום טויט פאר מארד אין די ראיאָנען לעצטן אוזגוסט, וועלכע זיינען ניט באגנאדיקט׳ געווארן, זיינען היינט פרי הינגעריכטעט געווארן אין געפענגניש אין עכו, ניט געקוקט אויף אלע פראטעסטן פון די אראבישע פירער.

אן אומרואיקע שטימונג האט גע־הערשט אין עכו ווען אראבער זיינען געקומען צו דער טורמע אין פאר־לאנגט די קרעפטן פון די הינגעריכ־טעטע צו מקבר זיין זיי אלץ׳ן אנ־שטאט צו לאָזן זיי באערדיקט ווערן אויף דעם בית־עלמין פון טורמע.

מיליטערישע עראָפּלאנען פליען אי־בער דער שטאָט. די פאָליציי נעמט אָן די שטריינגסטע מיטלען צו האלטן אָרדענונג איבער׳ן גאנצן לאנד.

(::)

רומענישער קעניג קריגט צוריק קעניגין מיט וועלכער ער איז געווען צעשיידט

ווין, יוני 17. — לויט א ידיעה פון בוקארעסט, האט דער רומענישער הייר־ליקער סינאה, העכסטע קירכלאכע קער־פערשאפט אין לאנד, בטל געמאכט דעם גט צווישן קעניג קארול און קעניגין הע־לענא, — זיין צווייטע פרוי, א גריכישע פרינצעסן, מיט וועלכער ער האט זיך צעשיידט, נאכדעם ווי ער איז אוועק פון לאנד מיט זיין אידישער געליבטער, מאג־דא לופעסקו.

העלענא איז איינגטלאך קארולס צווייט־טע פרוי. מיט זיין ערשטער פרוי, ניט קיין פרינצעסן, וועלכע האט פון אים צוויי קינדער, האט ער זיך געמוזט צעשיידן, כדי חתונה צו האבן מיט דער גריכישער פרינצעסן.

(::)

ויבעצן מענשן אומגעקומען אין עקסי־דענטן אין אנטעריא

טאָראנטאָ, אנט., יוני 16. — ויבעצן מענשן האבן באצאלט מיט זייערע לעבנס דעם וואָרענד־ווערך פארשייערונג עק־סידענטן. א צאל פון זיי זיינען דער־טרונקען געווארן, אייניקע זיינען אומגע־קומען אין אוטאָמאָביל און אייזנבאן צור־אמענשטויסן.

זונטאג איז איבער דער גאנצער פראָ־וויינץ געווען זייער היים, און צענדליקע טוויזנטער מענשן זיינען געלאָפן פון די שטעט צו די וואסערן, וועלדער און פאר־קען אפצוכאפן דעם אטעם, און 17 פון זיי האבן באצאלט דעם העכסטן פרייז פאר דעם פארגעניגן.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, יוני 17

לעצטע טיי פון סעזאן פאר א״י חלוצים ביי מרס. ליפשיץ, 369 מאלדזיש, 2—12.

דר. בעקמאן ביי אלט. פארואס. פון בנות ציון, 8 אוונט אין תלמוד תורה.

איינלייטונג און דעבאטע איבער "די קאלאָניזאציע פאָליטיק פון ענגלאנד און דער גאנדיזם", 8.30 אוונט, אין פרידאינ־סטיטוט. אויפ. יונגט קריין פאר ארב. א״י

אלגעמ. פארואס. פון פראָפּאזיטאָר טע־נער און פרויען. פראגע וועגן פיקניק, 8.30 אוונט אין פרידזאל.

טיי צו גונסטן פון איקאר ביי מרס. בענדער, 437 מאונטען, 2.30 ביז שפעט.

פארואס. פון "יונגט" ביי לינקע פוע״צ 8.30 אוונט, אין פרידאינסטיטוט.

פארואס. פון פוע״צ פרויען קלוב אין 375 סטעלא עוועי, 8 אוונט.

מיטוואך, יוני 18

יערלאכע טיי פארטיע און אויסשטעלונג פון קינדער ארבעטן פון מוטער פארא־יין פון פרץ שול, 3 נ. מ. ביז שפעט, אין פרץ זאל.

ספעציעלע פארזאמלונג פון וופ. הדסה 8אוונט אין ציון זאל.

דאָנערשטאָג, יוני 19

פארואס. פון סירקון בר. איר. נאצ. ארב. פארב. 8.30 אוו., אין פרידאינסט.

פרייטאָג, יוני 20

פארואס. פון איר. ארב. פארטיי. (לינקע פוע״צ), 8.30 אוונט, אין פרידאינסט.

זונטאָג, יוני 22

יערלאכער "טעג־טאג" פאר חלוצות אין ארץ־ישראל.

טעג־טאג פאר אידישע סטודענטן פון אייראָפּע דורכגעפירט אונטער אויספיכט פון איר. סטודענטן פאראיין.

מיטוואָך, יוני 25

לעצטע טיי פון מאקאדיווער ליידיס פאס. ביי מרס. לוגינסקי, 287 אלפרעד.

אנב - אורחא

פון מארק

מאָנאָלאָג פון א אידן וואָס האָט זיך געוואָלט "פּראָדוקטיוויזירן"

איר פרעגט, וואס איז מיט מיר דער מער, וואס מיינע אויגן זיינען, ניט פאר קיין אידן געראָטן, אונטערגעקלאפט, און וואס איך שלעפ זיך אויף קוליעס?

ניין, ס׳איז ניט די בשרבשר פראגע, כאטש, ווי איר ווייסט, בין איך שטארק פאראינטערעסירט אין קחל׳שע ענינים און איך זאג׳ דאנקען גאט, מיין וואָרט, אז מורא און אן נשיאת־פנים, — איך האב, אדרבא, זייער ליב דעם עסק. ס׳איז אויך ניט פון פאליטיק, כאטש איך בין, געלויבט דער אויבערשטער, דא א גאנ־צער פאליטישן, און מיניסטאָרן קומען צו מיר דריקן מיר מיין האנט און זאגן מיר, אז איך בין א וואוהל אידל . . .

איר ווייסט דאך אבער, אז פון ארבעטן תמיד פאר טובת הכלל קאן מען קיין בחויט ניט עסן, און׳ דאס וויב און די קינדער פאדערן פרנסה, — און דאס מאָל האב איך זיך אריינגעכאפט צוליב מיינע איינענע עסקים . . .

* * *

מילא, ווייסט איר דאך מסתמא, אז צייטן זיינען ביטערע. דער בערזע־קראך און די געפאלענע ווייך־פריינן האבן גע־באכט א תל פון די פאר דאלאר וואס איך האב געהאט, און האבן אויך אויפגע־געבן דעם 2טן ״מארגעדזש״ וואס איך האב אויסגענומען אויף מיין הויז, צו דעקן מיינע ״מארדזשינס״.

וואָרט איך מסתמא נעמען וואס אלע אידן טוען: אז מען ליגט שוין נאר אין דער ערד מיט די ביינער, קויפט מען עפעס א ״מאָנאָרקע״, — מען לייט און מען באדנט און מען מוטשעט זיך ווי עס איז דורך.

איז אבער איצט די צרה מיט די ״טשיין סטארס״, וואס לאזן קיין קאפ ניט אויפ־הויבן, און איטן און האצימביי שווינגן אויך ניט. מיט איין וואָרט: דאס אידי־שע ״סטארקיפעדל״ האט שוין באלד קיין כח ניט אפילו צו מוטשען זיך . . .

וואס זשע טוט מען פארט?

* * *

לייען איך דערווייל ווי איר שרייבט דארטן אין אייער ״פייפער״, אז מיט אי־דישע פרנסות האלט עס שמאָל, און אז אידן מוזן, ווי איר רופט עס אן, פראָדוק־טיוויזירן זיך,— דאס הייסט, ווי איך פאר־שטיי, אנהויבן ארבעטן, ווי לחבדיל די גויאים, מיט די הענט.

מיין טאטע, א איד א באלעבאס, האט מיך אבער קיין מלאכה ניט געלערנט, און אז איך בין געקומען קיין אמעריקע, האב איך זיך גלייך געגומען פאר לייטישע פרנסות, — איך האב באלד אנגעהויבן פעדלען מיט אלטוואג . . .

און איצט איז שוין אביסל שווערלאך צו נעמען זיך לערנען פון דאס־ניי, — ווי זשע פארט זאל זיך א איד ווי איך פראָדוקטיוויזירן?

* * *

דערהער איך דערווייל א מעשה, אז שארקי און שמעלינג קלייבן זיך צו צו פייטן זיך, אין עס דערציילט זיך די מע־שה, אז אזויפיל און אזויפיל הונדערטער טוויזנטער האלאר באקומען זיי פאר פאר־פארן איינער דעם צווייטן אין מארדע.

בין איך זיך מיט זיך אליין מישב, — איך האב פיינט פרעגן עצות ביי אנדערע, ווייל איך קאן דאך אונזערע אידלאך: דערצייל זיי ביינעם א פאלן, אזוי זיי באלד צעפויקן עס, און טוויזנטער וועלן זיך א כאפ טאן פאר דעם, פארלויפנדיק אויף דעם וועג.

אפילו מיין איינענער אידענע ניט דער־צייטן: מאלע וואס א אידענע קאן זיך צעפלאפלען . . .

בין איך זיך, הייסט עס, מישב, אז פייט איז טאקע אזא טייערע ״ביזנעס״, און ליידט ניט פון קאנקורענץ פון ״טשיין סטארס״, און פון געפאלענע פרייזן אויף דער בערזע, איז דאס דאך טאקע א פיין געשעפטל!

אגב איז דאס טאקע אויך ״פּראָדוקטי־וויזאציע!״ ס׳איז ניט קיין שטעקל־דריי־ענש, ווי איר זאגט דארטן, נאר אמת׳דיי־קע ״בזיעת־אפיך״, מיט׳ן שוויס פון דיין פנים!

* * *

און אביסל ״עקספּרעסנס״ האב איך טאקע אויך, — נאך ביי אונז אין דער אלטער היים איז זיך מיר אויסגעקומען אפט צו פאטשן זיך פאר עליות אין בית־מדרש. — און, אמווייניקסטנס האב איך גוט געוואוסט ווי צו אנטלויפן, פארחיבן זיך פון פעטש. פארטיידיקן זיך, האב איך אויסגעפונען, איז איינער פון די וויכ־טיקסטע ענינים אין א פיש . . .

און איך האב באשלאסן: איך וועל ווערן א פייטער!

איז ממה־נפשך: וועל איך געווינען, איז דאך אוודע גוט; אלא ניט, — וועל איך קריגן מיט א פאר הונדערט טויזנט דאלאר ווייניקער, אבער א גוטע אפּוטיקי באקומט מען דאך פארט!

* * *

בי זאיך אזוי שטילערהייט אוועק צו א היגן ״פייט מענערזשער״ און האב אים געזאגט: אזוי און אזוי, איך וויל ווערן א פרייז־פייטער.

מילא, קוקט ער אויף מיר און לאכט, איך אבער לאז אים ניט רוען: איך וועל אים ווייזן, וואס איך קאן. — איך בין, זאג איך, א ״לייט־וועיט טשעמפּיאן״.

זאגט ער, אז ער דארף מיך אויספּרו־בירן. רופט ער ארויס א בחור׳ל, א קליינס און ווערעוויקס, און הייסט מיר אונטער־קראפן אים די אויגן.

מילא, וואס זאל איך אייך לאנג דער־ציילן, — אין א פאר מינוט ארום האט מען מיך אפגעפירט מיט אן אמבולאנס...

* * *

ניט באשערט געווען, ווי איר זעט, פּראָדוקטיוויזירן זיך . . .

איצט זוך איך א קליין חלואה׳לע: איך וויל קיין צוריק אויפ׳ן ״גרייט עקס־טשענדזש״ — איך וועל שוין איצט קויפן ״קורץ״, אפשר עס זיין מזל׳ריקער.

ווייסט איר אפשר, וואו מען קאן לייר־ען א הונדערטער פאר אן אנהויב?

דערקלערונג פון ה. י. ווייַלדער

וועגן דער בשר־כשר פראגע
היינט אין ה. א. וו. אונטער׳ן קעפל
א בריוו און אן ענטפער

רומענישע אידן פארגר׳ע־סערן זייער אָרגאניזאציע

די צווייטע פארזאמלונג פון רומענישע אידן אין פארגעקומען נעכטן אוונט, אין דער בית־אברהם שול.

מר. ה. שטיינבערג, צייטווייליקער פארזיצער האט אפגעגעבן א באריכט וועגן די ציל פון דעם ניי־געגרינדעטן קאָ־נאדער פארבאנד פון רומענישע אידן, און אויפגערופן די אנוועזנדע זיי זאָלן זיך פארשריבן אלס מיטגלידער פון דעם פארבאנד, אויב זיי זיינען איינשטימיק מיט זיינע צילן. מר. שטיינבערג האט אויך באריכטעט, אז בריוו זיינען ארויס־געשיקט געווארן צו פארשיידענע פונקטן אין מערב און אויף אין מזרח קאנאדע, פארלייגנדיק דעם פלאן צו גרינדן א פאר־באנד פון אלע רומענישע אידן פון קאנאדע.

עס איז אונטערגעשטראכן געווארן דער פאקט, אז פארלויפיק באצוועקט ניט די ארגאניזאציע צו ארויסטרעטן מיט קיינע פראָטעסטן — נאר צו ארגאניזירן זיך אין זיין גרייט אויסצואיבן דעם איינפלוס פון דער ארגאניזאציע ביז געוויסע אנגע־לעגנהייטן. כמעט אלע אנוועזנדע האבן זיך פארשריבן.

2 אידישע קאָמוניסטן ערעס־טירט אונטער קלאגע פון מאָרד

ווארשע יוני 16 (איטא). — שמחה סאסנאוויץ, 29 יאר אלט, און אברהם קא־נאן, 28 יאר אלט, זיינען היינט ערעס־טירט געווארן אונטער דער קלאגע אז זיי האבן דערמאָרדעט דוד סיערלארוש אין דעם טעטעל ראדזין.

י ארעסטירטע זאָלן האבן דערקלערט, אז זיי זיינען באגאנגען דעם מאָרד, לויט א פארארדענונג פון דער פוילישער קאמו־ניסטישער פארטיי, דערפאר וואס סיער־לארוש איז באשולדיקט געווארן אין פאר־ראט צו דער פארטיי.

זיצונג פון אדמיניסטראטיווער קאָמיסיע פארראופן

זיצונג וועט פארקומען אין בער־לין אוזגוסט 29טן

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.ו.ו. דורך "איטא")

בערלין, יוני 17 (איטא). — א ספעציי־עלע זיצונג פון דער אדמיניסטראטיווער קאָמיסיע פון אידישער אגנעטור איז פאר־רופן געווארן פון פעליקס וואַרבורג, אין בערלין, אויף אוזגוסט 29טן. א צאל פון העכסט וויכטיקע פאָליטישע אנטוויקלונ־גען וואס זיינען פארגעקומען בנוגע ארץ־ישראל זיינען דער לעצטער זיצונג פון דער אדמיניסטראטיווער קאָמיסיע אין לאנ־דאן, זיינען ארויפגעשטעלט געווארן אויף דעם סדר־היום פון דער דאזיקער זיצונג.

פינאנץ מיניסטער איינשטימיק נאָמינירט אין דרעזשינע

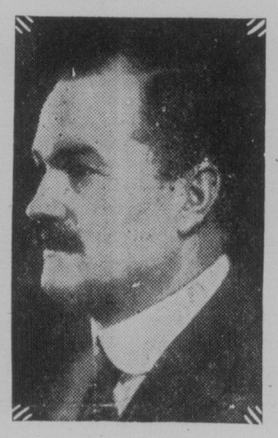

טשאס. א. דאנינג

דרעזשינע, סאסק., יוני 17.— א גרויס־ע לויבעראלע נאָמינאציאָנס פארזאמלונג דא לעצטן אוונט האט געגעבן א וואָרימע אויפנאמע צו דרעזשינע פארטרעטער אין לעצטען פארלאמענט, דעם פינאנץ־מיניסטער, האָ. טשאס. א. דאנינג, אין האט אים איינשטימיק נאָמינירט ווי קאנ־דידאט פון דער ליבעראלער פארטיי אין די קומענדיקע וואלן.

דער קאנדידאט פון דער קאָנסערוואטי־ווער פארטיי אין דעם באציריק איז וו. ס. טווירנבאל, קיי. סי., א פראָמינענטער אדוואָקאט.

ווינדזאָר אידישער פינאנץ מיניס־טער פון קאנאדע שטארבט אין מאָנטרעאל

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.ו.ו. דורך "איטא")

בוקארעסט, יוני 17 (איטא). — די אידישע פירער האבן איצט ווידער, אז די אידישע קהלה פראגע וועט גינסטיק גע־לייזט ווערן. די מער האפענונגספולע לאגע אין דער הינזיכט איז געשאפן געווארן מיט דער באשטימונג פון פראָפעסאָר אנ־דרעי, פון יאסיער אוניווערסיטעט, צום פאסטן פון געהילף מיניסטער פון רעלי־גיע, פראָפ. אנדרעי איז אן אנגעזעענער קענער פון פראָפ. קוזא און איז פריינט־לאך צו אידן.

קאָסטאַעסקו פראָבלייבט ווייטער מי־ניסטער פון רעליגיע אין מאָניזס נייעם קאבינעט.

(::)

ארץ-ישראל אוונט אין ברענדאָן מארגן

ברענדאנער אידן, וועלן מארגן אוונט דורכפירן אן ארץ־ישראל אוונט, 8.30 נ. מ. אין שול. די לאָקאלע הדסה, צוזאַ־מען מיט די צווינסטן, פראנשטאלטן דעם אוונט, און אלע אידן פון שטאט און אומגעגנט ווערן דערוואַרטעט.

דיי געסט פון דעם אוונט וועלן זיין מעקס העפנער, וויצעד־פּרעזידענט פון דער צווינסטישער אָרגאניזאציע, מערב קאנא־דער דיווזיזיע, און מ. איזראעלס, דירעק־טאָר, ביידע פון ווינניפעג, וועלכע קומען ספעציעל קיין ברענדאָן פאר דעם אוונט.

(::)

היידרא ארבעטער גע־טויט פון עלעקטרישן שטראָם

פאול זעדאן 29 יאר אלט, פון 694 פרינסעסס עוועניו, אן אנגעשטעלטער ביי דער שטאטיקער היידרא סוב סטאנ־ציע, איז נעכטן עלעקטריזירט געווארן ווען ער איז געקומען אין באריזונג מיט א הויך קראפטיקן לעבעדיקן עלעקטרי־שען דראט אויפ׳ן דאך פון סקאטלאנד עוועניו און סטאפארד סטריט.

דער עלעקטרישער קרבן האט זיך באַ־נעגנט מיט׳ן טויט אויף א עלעקטרישן סלופ. ווען דער פאָליציי אמבולאנס איז אנגעקומען איז ער שוין געווען טויט. דער פארשטארבענער לאזט איבער א פרוי און צוויי קינדער וועלכע זיינען איצט צו נאסט ביי זייערע קרובים ער־געץ אין א קאנטרי.

(::)

דרעמיער אידישער פינאנץ מיניס־טער פון פראנקרייך שטארבט אין אָרימקייט און פארגעסנהייט

פאריז, יוני 17. — לוסיען קלאָץ, גע־וועזענער פראנצויזישער פינאנצמיניס־טער אין דער צייט פון דער מלחמה און איינער פון די אונטערשרייבער פונ׳ם ווערסאלער אפמאך, איז דא געשטארבן אין עלטער פון 62 יאר, א. אָרימקייט און אין פארגעסנהייט.

דער טויט איז געקומען פלוצלונג, ווען קלאָץ האט זיך ראזירט ביי זיין־באר־בער, וועלכן ער האט געהאט די געוויינ־הייט צו רופן צו זיך אהיים אפילו איצט, אין זיין אָרימקייט. אָרום אים איז אויסער זיין באַרבער געווען בלויז זיין פערזענלאַ־כער באדינער, וואס איז געווען מיט אים פאר׳ן אנפאנג פון דער לעצטער צרות. דאס נאָך זיין ווייב זיך מיט אים עשיידט, און ער איז אויסגעשלאָסן געווארן פונ׳ם אר־וואקאטן פארבאנד, אזוי אז ער האט מער ניט געקאנט פראקטיצירן זיין פראָ־פעסיע. אזוי איז געשטארבן איינער פון די שטארקסטע פיגורן אינ׳ם פראנצויז־זישן פאָליטישן לעבן פאר א פאר צענד־ליק יאר, א דיסקרעדיטירטער און פאר־געסענער.

רומענישע אידן פארגר׳ע־סערן זייער אָרגאניזאציע

די צווייטע פארזאמלונג פון רומענישע אידן אין פארגעקומען נעכטן אוונט, אין דער בית־אברהם שול.

מר. ה. שטיינבערג, צייטווייליקער פארזיצער האט אפגעגעבן א באריכט וועגן די ציל פון דעם ניי־געגרינדעטן קאָ־נאדער פארבאנד פון רומענישע אידן, און אויפגערופן די אנוועזנדע זיי זאָלן זיך פארשריבן אלס מיטגלידער פון דעם פארבאנד, אויב זיי זיינען איינשטימיק מיט זיינע צילן. מר. שטיינבערג האט אויך באריכטעט, אז בריוו זיינען ארויס־געשיקט געווארן צו פארשיידענע פונקטן אין מערב און אויף אין מזרח קאנאדע, פארלייגנדיק דעם פלאן צו גרינדן א פאר־באנד פון אלע רומענישע אידן פון קאנאדע.

עס איז אונטערגעשטראכן געווארן דער פאקט, אז פארלויפיק באצוועקט ניט די ארגאניזאציע צו ארויסטרעטן מיט קיינע פראָטעסטן — נאר צו ארגאניזירן זיך אין זיין גרייט אויסצואיבן דעם איינפלוס פון דער ארגאניזאציע ביז געוויסע אנגע־לעגנהייטן. כמעט אלע אנוועזנדע האבן זיך פארשריבן.

אידן-פריינטלאכער ווי־צע מיניסטער אין רום.

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.ו.ו. דורך "איטא")

בוקארעסט, יוני 17 (איטא). — די אידישע פירער האבן איצט ווידער, אז די אידישע קהלה פראגע וועט גינסטיק גע־לייזט ווערן. די מער האפענונגספולע לאגע אין דער הינזיכט איז געשאפן געווארן מיט דער באשטימונג פון פראָפעסאָר אנ־דרעי, פון יאסיער אוניווערסיטעט, צום פאסטן פון געהילף מיניסטער פון ר